

Cours de tibétain - groupe lecture - leçon 35

Le 5 septembre 2024

La méthode :

- s'entraîner à épeler
- ensuite s'entraîner à lire
- repérer les particules, les mots favoris et éléments connus du texte.
- repérer la structure du texte constituée de segments (mots et groupe de mots).
- voir comment le texte s'articule avec ces différents segments.

Le texte

Voici la portion du texte, depuis le début, que nous avons appris à lire. Voyons ce que nous avons retenu de tout ce que nous avons vu 😊

༄༄༄ །ཀྱེ་གར་སྐད་དུ། ལྷུང་ཤུ་ལི་སྐྱེ་རྣམ་མ་རྩུ་ལྷ་ན་སྤུ་བ། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་སྤྱི་ལུང་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།

སངས་རྒྱལ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུག་འཆའ་ལོ། །འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པའི་དུས་
གཅིག་ན། བཙུག་ལྷན་འདས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་བྱ་ཚོད་སྤུང་པོའི་རི་ལ་དགོ་སྤོང་སྤོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་འདྲའི་དགོ་སྤོང་གི་
དགོ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རབ་རྩུ་མང་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་རྩུ་བཞུགས་
ཏེ།

དེའི་ཆེན་ཆེད་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱམས་པའི་བསྐོད་པར་བྱ་བའི་
ས་ཕྱོགས་གལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་བྱིན་ནས་པན་ཚུན་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱ་བའི་གཏམ་རྣམ་པ་མང་པོ་བྱས་
ནས་འདུས་ཏེ་གཉིས་ཀ་རྩོམ་ལ་འཁོད་དོ། །

དེ་ནས་ཆེད་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱམས་པ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲུས་
སོ། །

བྱམས་པ་དེར་འདིར་བཙུག་ལྷན་འདས་གྱིས་སྤྱི་ལུང་ལྷང་པ་ལ་གཟིགས་ནས་དགོ་སྤོང་རྣམས་ལ་མདོ་འདི་
གསུངས་སོ། །དགོ་སྤོང་དག་སྤུས་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང་དོ། །

སྤུས་ཆོས་མཐོང་བ་དེས་སངས་རྒྱལ་མཐོང་དོ་ཞེས་དེ་སྐད་བཀའ་སྤྱུལ་ནས། བཙུག་ལྷན་འདས་ཅང་མི་གསུང་
བར་གྱུར་ན་བྱམས་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བཀའ་སྤྱུལ་པའི་མདོ་དེའི་དོན་ནི་ཅེ།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་ནི་གང་། ཚོས་ནི་གང་། སངས་རྒྱས་ནི་གང་། ཇི་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་
མཐོང་ན་ཚོས་མཐོང་། ཇི་ལྟར་ཚོས་མཐོང་ན་སངས་རྒྱས་མཐོང་།

དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲིས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱམས་པས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤ་ར་དུ་ཉིད་
བྱ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲིས་སོ། །

བཅུན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་འདི་ལ་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཚོས་ཀྱི་བདག་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་དག་སློང་དག་སྐྱས་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ཚོས་མཐོང་ངོ་། །སྐྱས་ཚོས་མཐོང་བ་དེས་སངས་རྒྱས་མཐོང་ངོ་ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་གང་ཞེ་ན།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྲུང་ལ། འདི་སྐྱེས་པའི་སྲིད་འདི་སྐྱེ་བ་
སྟེ།

གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
རྒྱུ་ཀྱིས་མིང་དང་གཟུགས། མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ། །སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུ་ཀྱིས་རེག་
པ། རེག་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཚོར་བ། ཚོར་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་སྲིད་པ། སྲིད་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ལེན་པ། ལེན་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་
སྲིད་པ། སྲིད་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་སྐྱེ་བ། སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ག་ཤི་དང་། ལྷ་ངན་དང་། སྐྱེ་སྐྱགས་འདོན་པ་དང་། ལྷག་
བསྐྱེལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འཇུག་པ་རྣམས་འབྲུང་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་འབའ་
ཞིག་པོ་འདི་འབྲུང་བར་འབྲུང་ངོ་། །

དེ་ལ་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག། །འདུ་བྱེད་འགགས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགག། །རྣམ་པར་ཤེས་
པ་འགགས་པས་མིང་དང་གཟུགས་འགག། །མིང་དང་གཟུགས་འགགས་པས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་འགག། །སྐྱེ་མཆེད་
རྒྱལ་འགགས་པས་རེག་པ་འགག། །རེག་པ་འགགས་པས་ཚོར་བ་འགག། །ཚོར་བ་འགགས་པས་སྲིད་པ་འགག། །
སྲིད་པ་འགགས་པས་ལེན་པ་འགག། །ལེན་པ་འགགས་པས་སྲིད་པ་འགག། །སྲིད་པ་འགགས་པས་སྐྱེ་བ་འགག། །
སྐྱེ་བ་འགགས་པས་ག་ཤི་དང་། ལྷ་ངན་དང་། སྐྱེ་སྐྱགས་འདོན་པ་དང་། ལྷག་བསྐྱེལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་
དང་། འཇུག་པ་རྣམས་འགག་བར་འབྲུང་ཉེ། དེ་ལྟར་སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་པོ་འདི་འགག་བར་
འབྲུང་ངོ་། །འདི་ནི་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚོས་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་
རྟོག་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་དག་དང་། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ་དང་། ཡང་དག་
པའི་རྩོམ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་བྱ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྟོ། །འདི་ནི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་
ལག་བརྒྱད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་དང་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ཉེ། བཙོམ་ལྡན་འདས་

ཀྲིས་ཚོས་སོ་ཞེས་བཀའ་སྣུལ་ཏེ། །

དེ་ལ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྷན་འདས་གང་ཞེ་ན། སྲུས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སྲུ་ཚུད་པའི་སྲིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་
བྱ་སྟེ། དེས་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱོར་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྦྱོར་དང་ལྷན་པ་དང་། སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་ཚོས་དེ་
དག་གཟིགས་པའོ། །

དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྲུས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
པར་འབྱུང་བ་རྟག་པ་དང་། སློབ་མེད་པ་དང་། སློབ་དང་བྲལ་བ་དང་། རི་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་། མ་ལོར་བ་དང་། མ་
སྦྱིས་པ་དང་། མ་བྱུང་བ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་པ་དང་། ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་
པ་དང་། ཞི་བ་དང་། འཇིགས་པ་མེད་པ་དང་། མི་འཕྲོགས་པ་དང་། ཟད་པ་མེད་པ་ དང་། རྣམ་པར་ཞི་བ་མ་ཡིན་
པའི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་སྟེ།

གང་གིས་ཚུལ་འདི་འདྲ་བར་ཚོས་ལའང་རྟག་པ་དང་། སློབ་མེད་པ་དང་། སློབ་དང་བྲལ་བ་དང་། རི་ལྟ་བུ་ཉིད་
དང་། མ་ལོར་བ་དང་། མ་སྦྱིས་པ་དང་། མ་བྱུང་བ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་པ་དང་། ཐོགས་པ་མེད་
པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། ཞི་བ་དང་། འཇིགས་པ་མེད་པ་དང་། མི་འཕྲོགས་པ་དང་། ཟད་པ་མེད་པ་
དང་། རྣམ་པར་ཞི་བ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་དེས་འཕགས་པའི་ཚོས་མངོན་པར་རྟོགས་ཏེ། ཡང་དག་
པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྷན་པས་སྦྱོར་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྦྱོར་སངས་རྒྱས་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

Vocabulaire

Le choix ici est purement subjectif. Le but est simplement d'aider à repérer la présence des particules et des mots qu'il faudrait, idéalement, pouvoir mémoriser.

ཏེ་	particule oblique
འི་	particule du génitif
ཐམས་ཅད་པོ་	Mahāyāna
མདོ་	sūtra
སངས་རྒྱལ་	Bouddha
དང་	et
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་	bodhisattva
ལ་	particule oblique
གིས་	particule ergative-instrumentale
བཙེམ་ལྡན་འདས་	Bhagavān
དགེ་སློང་	bhikṣu, moine pleinement ordonné
ཆེན་པོ་	grand
མང་པོ་	beaucoup
སྤྱི་ལོ་ལྷ་	Śāriputra
ཕན་ཚུན་	réciroquement
རྩི་ལེབ་	Pierre plate
དེ་ནས་	ensuite, puis, donc
འདི་སྐད་ཅེས་	ayant dit cela (cette-parole-dite)
གྱིས་	particule ergative-instrumentale
རྣམས་ལ་	marque du pluriel avec particule oblique
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་	coproduction conditionnée
ཚོས་	Dharma

མཐོང་བ་	vu, voir
ནས་	particule ablatif ou éventuellement ergative-instrumentale
བདེ་བར་གཤེགས་པ་	Tathāgata
དོན་	sens
ནི་	particule emphatique (équivalent des :)
ཚོ་དང་ལྡན་པ་	Vénérable
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་	omniscient
ས་	particule ergative-instrumentale
ལྷུ་	qui
གསུངས་པ་	parler, parlé
འདི་ཡོད་པ་	ce - il y a
འདི་འབྱུང་	ce - manifeste
མ་རིག་པ་	ignorance
ཀྱིན་	circonstance
འདུ་བྱེད་	composé
རྣམ་པར་ཤེས་པ་	conscience ordinaire
མིང་	nom
གཞུགས་	forme
ཚོར་བ་	sensation
ལེན་པ་	prendre
སྐྱེ་བ་	naissance
སྐྱུག་བསྐྱེལ་	souffrance
ཡིད་	mental
སྤང་པོ་	agrégat
ཡིད་མི་བདེ་བ་	mal être mental

འབའ་ཞིག་	uniquement
རྩ་	dans ce contexte : particule finale
འཕགས་པའི་ལམ་	chemin des ārya, des nobles
ལྟ་བ་	vue
རྟོག་པ་	pensée
ངག་	parole
ལས་	action, karma
བློ་བ་	souvenir
ཉིང་ངེ་འཛིན་	absorption méditative
འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་	noble sentier octuple
འབྲས་བུ་	fruit
ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་	Dharmakāya
འདུས་མ་བྱས་པ་	non-composé
ཞི་བ་	paix
རྣམ་པར་ཞི་བ་	parfaitement, complètement pacifié
རྣམ་པར་ཞི་བ་མ་ཡིན་པ་	pas complètement pacifié
རྟོག་པ་	permanent
རྟོགས་	réalisé, réalisation
ཡང་དག་པ་	parfait, authentique
ཞེས་གསུངས་	il a été dit (marque du discours rapporté + verbe dire à l'honorifique)
བདག་	moi
དགེ་འདུན་	saṅgha